

Cijene energenata u Hrvatskoj

KOLIKO SU, ZAPRAVO, PLIN I ELEKTRIČNA ENERGIJA SKUPI ILI JEFTINI?

dr. sc.

Gordana Sekulić

dipl. oec.

Postavlja se pitanje kolike su cijene energenata u Hrvatskoj u odnosu na druge zemlje Europske unije slične gospodarske razvijenosti i životnog standarda.

Cijene energenata u Hrvatskoj prošle su godine bile na višim razinama u odnosu na predkriznu 2019. (neke izrazito). To je posljedica globalnih kriza: zdravstveno-gospodarske (2020.) i osobito geopolitičko-cjenovne (2022. godine) nakon ruske invazije i rata u Ukrajini te regulacije i intervencionizma. Pri tome su cijene plina (osobito) i električne energije za kućanstva niže nego u Europskoj uniji, dok su one za nekućanstva uglavnom na višim razinama, posebice kada se radi o električnoj energiji. Takve razlike upućuju na svrhovitost analiza tih cijena u Hrvatskoj u odnosu na zemlje slične gospodarske razvijenosti i životnog standarda s ciljem doprinosa kreiranju drugačije politike (i iznosa) cijena, vodeći računa o konkurentnosti poduzetnika i pristupačnosti cijena za potrošače slabije platežne moći.

CIJENE PRIRODNOG PLINA ZA KUĆANSTVA

Cijene plina za kućanstva u Hrvatskoj su znatno niže od prosjeka EU-a, za 44,4%, pri čemu je razlika u individualnoj potrošnji po stanovniku (kao jedan od pokazatelja životnog standarda) znatno manja, za 22 % (tablica 1).

Većina zemalja sličnog životnog standarda ima znatno više cijene plina od Hrvatske, a neke on njih više i od prosjeka EU-a (Polj-

ska, Slovačka i Latvija), dok samo Mađarska ima niže cijene od Hrvatske. Pri tome su cijene u većini zemalja razmjerno i znatno više u odnosu na životni standard, dok su u Hrvatskoj, Mađarskoj, Slovačkoj i Estoniji niže.

Takvi odnosi cijena ostvareni su njihovim znatno sporijim rastom u razdoblju 2019. - 2024. (za 7,9%) u Hrvatskoj u odnosu na prosjek EU-a (za 66,2%) i sve promatrane zemlje (od 22,7% u Slovačkoj do 140,1% u Latviji), s iznimkom Mađarske. U istom razdoblju europska referentna cijena prirodnog plina na energetskej burzi TTF povećana je za 144,2% (tablica 5).

CIJENE PRIRODNOG PLINA ZA NEKUĆANSTVA

Cijene plina za nekućanstva u Hrvatskoj u odnosu na prosjek EU-a na znatno su višoj razini kod kategorija veće potrošnje (za 9 - 22,7%) dok je bruto domaći proizvod po stanovniku (kao pokazatelj gospodarske razvijenosti) manji za 16,6% (tablica 2). Kod kategorija manje potrošnje ta je razlika mnogo blaža.

U kategoriji manje potrošnje (do 1000 GJ) u Hrvatskoj i promatranim zemljama cijene su više u odnosu na kategorije veće potrošnje, što je je logika ekonomije opsega. Pri

Cijeli članak pročitajte u
tiskanom ili '**digitalnom**'
izdanju časopisa.

Pretplatiti se možete na
stranici **shop.ege.hr**